

Ministarstvo
finansija

Br: 05-02-041/26-17856/2

Podgorica, 19.05.2026.godine

Za: MINISTARSTVO PRAVDE, ul. Vuka Karadžića 3, Podgorica
gospodinu, Bojanu Božoviću, ministru

Predmet: Mišljenje na Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku

Veza: Vaš akt br. 01-040/26-4629/5 od 11.05.2026. godine

Poštovani gospodine Božoviću,

Povodom *Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku*, Ministarstvo finansija daje sljedeće

MIŠLJENJE

Uvidom u dostavljeni materijal, utvrđeno je da se predložena izmjena i dopuna odnosi na usklađivanje predmetnog zakona sa Regulativom Evropskog parlamenta i Savjeta EU 2020/1783 od 25. novembra 2020. godine o saradnji između sudova država članica u izvođenju dokaza u građanskim i privrednim stvarima, a u cilju nesmetane primjene nakon pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

U Izvještaju o sprovedenoj analizi procjene uticaja propisa u djelu procjene fiskalnog uticaja, navedeno je da za implementaciju predmetnog Predloga nijesu potrebna izdvajanja finansijskih sredstava iz Budžeta Crne Gore u 2026. godini, dok je za 2027. godinu potrebno obezbijediti dodatna finansijska sredstva u iznosu od 50.000,00€ kod Sudskog savjeta (organizacioni kod 30 201), u okviru aktivnosti Vođenje sudskih postupaka u osnovnim sudovima, na izdatku 4192 - Izdaci po osnovu troškova sudskih postupaka. Nadalje, navedeno je da sprovođenjem Zakona ne proizilaze međunarodne finansijske obaveze, kao i da nije predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteći finansijska obaveza.

Shodno navedenom, Ministarstvo finansija sa aspekta državnog budžeta i implikacija na poslovni ambijent, u načelu nema primjedbi na Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku, uz napomenu da će iznos sredstava potreban za realizaciju predmetnog Predloga u 2027. godini biti predmet razmatranja prilikom procesa izrade godišnjeg zakona o budžetu.

S poštovanjem,

MINISTAR
mr Novica Vuković

ZAKON O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O PARNIČNOM POSTUPKU

Član 1

U Zakonu o parničnom postupku ("Službeni list RCG", br. 22/04, 28/05, 76/06 i „Službeni list CG“, br. 48/15, 51/17, 62/18, 34/19, 42/19, 76/20 i 108/21) član 46 mijenja se i glasi:

„Nadležnost u bračnim i partnerskim sporovima

Član 46

Za suđenje u sporovima radi utvrđivanja postojanja ili nepostojanja braka, poništenja braka ili razvoda braka (u daljem tekstu: bračni sporovi) i sporovima radi utvrđivanja postojanja ili nepostojanja životnog partnerstva lica istog pola, poništenja životnog partnerstva lica istog pola ili raskida životnog partnerstva lica istog pola (u daljem tekstu: partnerski sporovi) nadležan je, pored suda opšte mjesne nadležnosti, i sud na čijem području su bračni supružnici, odnosno partneri u zajednici života lica istog pola imali posljednje zajedničko prebivalište.“

Član 2

Član 58 mijenja se i glasi:

„Nadležnost u bračnim i partnerskim sporovima prema prebivalištu

Član 58

Ako je u bračnim, odnosno partnerskim sporovima domaći sud nadležan zato što su bračni supružnici, odnosno partneri u zajednici života lica istog pola imali posljednje zajedničko prebivalište u Crnoj Gori, odnosno zato što tužilac ima prebivalište u Crnoj Gori, mjesno nadležan je sud na čijem su području bračni supružnici, odnosno partneri u zajednici života lica istog pola imali posljednje zajedničko prebivalište, odnosno sud na čijem području tužilac ima prebivalište.“

Član 3

Član 59 mijenja se i glasi:

„Nadležnost u sporovima o imovinskim odnosima bračnih supružnika i partnera u zajednici života lica istog pola

Član 59

Ako je u sporovima o imovinskim odnosima bračnih supružnika, odnosno partnera u zajednici života lica istog pola domaći sud nadležan zato što se imovina bračnih supružnika, odnosno partnera u zajednici života lica istog pola nalazi u Crnoj Gori ili zato što tužilac u vrijeme podnošenja tužbe ima prebivalište ili boravište u Crnoj Gori, mjesno nadležan je sud na čijem području tužilac ima prebivalište ili boravište u vrijeme podnošenja tužbe.“

Član 4

U članu 69 stav 1 tačka 2 i članu 234 stav 1 riječi: „bračni, odnosno vanbračni drug“ u različitom padežu zamjenjuju se riječima: „bračni ili vanbračni supružnik, odnosno partner u zajednici života lica istog pola“ u odgovarajućem padežu, a riječi: „brak prestao“ riječima: „brak, odnosno životno partnerstvo lica istog pola prestalo“.

Član 5

U članu 136 stav 2 riječ „tačna,“ zamjenjuje se riječima: „tačna i dovoljno određena,“.

Član 6

U članu 152b na kraju stava 2 tačka se zamjenjuje zarezom i dodaju riječi: „umanjeni za jednu polovinu.“.

Član 7

U članu 166 na kraju stava 2 tačka se zamjenjuje zarezom i dodaju riječi: „kao i postavljanja privremenog zastupnika.“

Član 8

U članu 169 poslije riječi „uviđaja“ stavlja se zarez, a riječi: „i izdavanja sudskog oglasa i“ zamjenjuju se riječima: „izdavanja sudskog oglasa i postavljanja privremenog zastupnika.“.

Član 9

U članu 178 na kraju stava 1 tačka se briše i dodaju riječi: „ili druge učesnike u postupku.“.

Član 10

Član 194 mijenja se i glasi:

„Tužilac može povući tužbu bez pristanka tuženog prije nego tuženi dostavi odgovor na tužbu, odnosno prije nego se tuženi upusti u raspravljanje.

Tužba se može povući i kasnije, sve do pravosnažnog okončanja postupka, ako tuženi na to pristane. Ako se tuženi u roku od osam dana od dana obavještenja o povlačenju tužbe ne izjasni o tome, smatraće se da je pristao na povlačenje.

Ako je tužba povučena, sud donosi rješenje kojim se utvrđuje da je tužba povučena i to rješenje se dostavlja tuženom samo ako mu je prethodno tužba bila dostavljena.

Ako je u slučaju iz stava 2 ovog člana tužba povučena nakon donošenja prvostepene presude, rješenjem iz stava 3 ovog člana, pored utvrđivanja da je tužba povučena, utvrđuje se i da je presuda bez pravnog dejstva, a ako je povučena nakon izjavljivanja žalbe na prvostepenu presudu da je presuda bez pravnog dejstva i da se žalba odbacuje.

Povučena tužba smatra se kao da nije ni bila podnesena i može se ponovo podnijeti.“

Član 11

U članu 235 riječi: „porodičnom ili bračnom vezom,“ zamjenjuju se riječima: „porodičnom ili bračnom vezom, odnosno vezom partnera u zajednici života lica istog pola,“ a riječi: „sklapanja braka“ riječima: „zaključenja braka, odnosno životnog partnerstva lica istog pola“.

Član 12

U članu 288a poslije riječi „činjenicama“ zarez i riječi: „da se navedu ili dopune dokazna sredstva koja se odnose na navode stranaka“ brišu se.

Član 13

U članu 298 stav 3 mjenja se i glasi:

„Ako na ročište za glavnu raspravu ne dođe tužilac, a uredno je pozvan smatraće se da je tužba povučena, osim ako tuženi ne zatraži da se ročište održi.“

Poslije stava 3 dodaje se novi stav koji glasi:

„Ako na ročište za glavnu raspravu ne dođe tuženi, a uredno je pozvan ročište će se održati sa tužiocem.“

Dosadašnji stav 4 postaje stav 5.

Član 14

Poslije člana 307 dodaje se novi član koji glasi:

„307a

Sud može odlučiti da se zaključena glavna rasprava ponovo otvori ako je to potrebno radi dopune postupka ili razjašnjenja pojedinih važnih pitanja.“

Član 15

Član 319a mijenja se i glasi:

„U slučaju da se spisi predmeta, radi odlučivanja po pravnom lijeku, moraju dostaviti drugostepenom sudu ili sudu koji odlučuje po reviziji, sud će zastati sa postupkom do odluke tog suda po pravnom lijeku.“

Član 16

U članu 329 stav 4 na kraju tačke 1 tačka-zarez zamjenjuje se zarezom i dodaju riječi: „osim u svojinsko-pravnim sporovima;“.

Član 17

U članu 330a stav 4 poslije riječi „advokata“ dodaju se zarez i riječ „medijatora“.

Poslije stava 4 dodaje se novi stav koji glasi:

„O troškovima iz stava 3 ovog člana odlučuje sud posebnim rješenjem u roku od 15 dana od dana dostavljanja spisa predmeta od strane Centra za alternativno rješavanje sporova.“

Član 18

U članu 347 stav 2 poslije riječi „sadrži:“ dodaju se riječi: „naznačenje da se presuda donosi u ime Crne Gore,“.

Član 19

U članu 360 riječi: „čl. 334, 340 do 347“ zamjenjuju se riječima: „člana 334, člana 340 st. 2 i 3, čl. 341 do 347“.

Član 20

U članu 392 riječ „glavnu“ briše se.

Član 21

U članu 397 stav 4 poslije tačke 3 dodaje se nova tačka koja glasi:

„3a) u sporovima kod kojih se zastalo sa postupkom u smislu člana 283b ovog zakona;“.

Član 22

U članu 443 poslije stava 2 dodaje se novi stav koji glasi:

„U postupku po žalbi protiv prvostepene odluke donijete u parnici zbog smetanja posjeda shodno se primjenjuju odredbe člana 375 stav 2 i čl. 376, 376a, 377, 380 i 380a ovog zakona.“

Dosadašnji stav 3 postaje stav 4.

Član 23

U članu 458 stav 2 riječi: „tačka 3“ zamjenjuju se riječima: „tač. 3 i 3a“.

Član 24

Članovi od 508a do 508lj mijenjaju se i glase:

„Član 508a

Sud ili drugi nadležni organ vrši prekograničnu dostavu sudskih i vansudskih pismena u građanskim i privrednim stvarima u smislu člana 1 Regulative 2020/1784.

Sud ili drugi nadležni organ neće vršiti prekograničnu dostavu sudskih i vansudskih pismena u građanskim i privrednim stvarima ako adresa lica kome se pismeno dostavlja nije poznata, osim u slučaju iz člana 7 Regulative 2020/1784.

Na dostavljanje pismena zastupniku lica kome se pismeno treba dostaviti u Crnoj Gori, ne primjenjuju se član 1 stav 3 Regulative 2020/1784, bez obzira na prebivališta tog lica.

Član 508b

Za slanje sudskih ili vansudskih pismena u drugu državu članicu Evropske unije (u daljem tekstu: država članica), u smislu člana 3 stav 1 Regulative (EU) broj 2020/1784 Evropskog parlamenta i Savjeta od 25. novembra 2020. godine o dostavljanju u državama članicama sudskih i vansudskih pismena u građanskim i privrednim stvarima (u daljem tekstu: Regulativa 2020/1784), nadležni su:

- za sudska pismena, sud koji vodi postupak u kojem treba da se izvrši dostavljanje pismena;
- za pismena javnih izvršitelja, javni izvršitelj koji vodi postupak u kojem treba da se izvrši dostavljanje pismena;
- za pismena notara, notar koji vodi postupak u kojem treba da se izvrši dostavljanje pismena;
- za pismena koja su potvrdili ili izdali notari, osnovni sud na čijem se području nalazi službeno sjedište notara;
- za vansudska pismena, osnovni sud na čijem području ima prebivalište ili boravište, odnosno sjedište lica kome treba da se izvrši dostavljanje pismena u drugu državu članicu.

Za prijem i dostavljanje sudskih ili vansudskih pismena iz druge države članice, u smislu člana 3 stav 2 Regulative 2020/1784, nadležan je osnovni sud na čijem području treba da se izvrši dostavljanje pismena.

Ako adresa lica kome treba dostaviti sudsko ili vansudsko pismeno u Crnoj Gori nije poznata, pomoć u određivanju adrese, u smislu člana 7 stav 1 Regulative 2020/1784, pruža se na način što:

- osnovni sud na čijem području treba da se izvrši dostavljanje pismena organu državne uprave nadležnom za vođenje registra prebivališta i boravišta podnosi zahtjev za utvrđivanje adrese;
- lica iz drugih država članica mogu zahtjev za davanje informacija o adresi podnijeti direktno organu državne uprave nadležnom za vođenje registra prebivališta i boravišta ili elektronskim putem na obrascu dostupnom na evropskom portalu e-pravosuđe;
- osnovni sud na čijem području treba da se izvrši dostavljanje pismena objavljuje na evropskom portalu e-pravosuđe detaljne informacije o tome kako pronaći adresu lica kojima je potrebno izvršiti dostavljanje pismena.

Sudska ili vansudska pismena koja se iz druge države članice dostavljaju u Crnu Goru moraju biti napisana na crnogorskom jeziku ili na jednom od jezika koji su u službenoj upotrebi u Crnoj Gori, ili uz njih priložen prevod na jednom od tih jezika.

Troškove prevoda pismena iz st. 4 i 5 ovog člana snosi lice koje šalje, odnosno dostavlja pismeno.

Član 508v

Primalac može odbiti prijem pismena ako pismeno nije sastavljeno ili uz njega nije priložen prevod na jednom od jezika iz člana 12 stava 1 tačka b) Regulative 2020/1784.

Ako pismeno nije sastavljeno na službenom jeziku iz stava 1 tačka b) člana 12 Regulative 2020/1784 ili nije priložen prevod na taj jezik, nadležni organ za prijem poučiče primaoca o pravu iz stava 1 ovog člana da odbije prijem pismena tako što uz pismeno dostavlja obrazac L iz Priloga I. na službenom jeziku pošiljaoca i na jeziku iz člana 12 stav 1 tačka b).

Ako primalac razumije službeni jezik druge države članice obrazac L prilaže se na tom jeziku.

Ako nadležni organ za prijem prevede obrazac L na jezik treće zemlje, prevod dostavlja Komisiji radi objavljivanja na evropski portal e-pravosuđe.

Primalac može odbiti prijem pismena u vrijeme dostave ili u roku od dvije nedjelje od dana prijema, dostavljanjem pisane izjave o odbijanju ili vraćanjem obrasca L iz Priloga I.

Ako je nadležni organ obaviješten da primalac odbija prijem pismena u skladu sa članom 12 Regulative 2020/1784 o tome odmah obavještava pošiljaoca putem potvrde o dostavi ili

neuspješnoj dostavi upotrebom obrasca K iz Priloga I., te istom vraća zahtjev i sva pismena za koja se traži prevod, ukoliko su dostupna.

Dostava pismena čiji je prijem odbijen može se ponoviti tako da se primaocu pismeno dostavlja zajedno sa prevodom na jezik predviđen članom 12 stav 1 Regulative 2020/1784, u kom slučaju se datum dostavljanja računa od dana prijema pismena i prevoda.

Ako pismeno treba dostaviti u određenom roku, za podnosioca zahtjeva datum dostavljanja smatra se datum dostavljanja prvog pismena koji se određuje u skladu sa članom 13 stav 2 Regulative 2020/1784.

Odredbe st. od 1 do 8 ovog člana primjenjuju se i na druga sredstva dostave sudskih pismena predviđenih u odeljku 2 Regulative 2020/1784.

Za potrebe st. 1 i 2 člana 12 Regulative EU 2020/1784, diplomatski ili konzularni predstavnici u slučajevima kada se dostavljanje vrši u skladu sa članom 17, kao i organ ili lice u slučajevima kada se dostavljanje vrši u skladu sa članom 18, 19, 19a ili 20, Regulative 2020/1784, obavještavaju primaoca da može odbiti prijem pismena i da obrazac L iz Priloga I. ili pisana izjava o odbijanju mora biti dostavljena tim predstavnicima, organu ili licu.

Član 508g

Centralni organ u Crnoj Gori, u smislu člana 4 Regulative 2020/1784, je Ministarstvo pravde.

Dostavljanje koje se vrši upotrebom obrasca iz Priloga I u smislu člana 5 Regulative 2020/1784 vrši se putem sigurnog i pouzdanog decentralizovanog IT sistema koji se temelji na interoperabilnom rješenju kao što je e - CODEX, uz dužno poštovanje temeljnih prava i sloboda.

Ako dostavljanje u smislu člana 5 stav 1 Regulative 2020/1784 nije moguće izvršiti zbog poremećaja u radu decentralizovanog IT sistema ili zbog izuzetnih okolnosti, dostavljanje će se izvršiti korišćenjem najbržih i najadekvatnijih alternativnih sredstava, pri čemu se mora obezbijediti pouzdanost i bezbjednost informacija.

Član 508d

Sud može izvršiti dostavu sudskih pismena licu koje ima poznatu adresu za dostavu u drugoj državi putem elektronskih sredstava dostave u slučaju da se dostava vrši putem kvalifikovane usluge elektronske preporučene dostave u skladu sa sa Regulativom 910/2014, i kada je primalac prethodno dao sudu ili nadležnom organu izričitu saglasnost primi pismena putem elektronske pošte na određenu elektronsku adresu e-pošte, te potvrdi prijem pismena potvrdom o prijemu koja uključuje datum prijema.

Kada se dostavljanje vrši putem elektronske pošte, država članica u kojoj lice ima poznatu adresu može, u skladu sa članom 19 stav 2 Regulative, propisati dodatne uslove pod kojima prihvata elektronsko dostavljanje, a dostavljanje putem elektronske pošte takođe mora da ispunjava te uslove.

Dostavljanje sudskih pismena u smislu člana 19a Regulative (EU) 2020/1784 može se izvršiti neposredno licu koje ima poznatu adresu za dostavljanje u drugoj državi članici putem evropske elektronske pristupne tačke uspostavljene na osnovu člana 4 stav 1 Uredbe (EU) 2023/2844, pod uslovom da je primalac dao posebnu prethodnu saglasnost za korišćenje tog elektronskog sredstva dostavljanja tokom konkretnog sudskog postupka.

Primalac potvrđuje prijem pismena potvrdom o prijemu koja sadrži datum prijema. Dan dostavljanja pismena je datum naveden u potvrdi o prijemu. Isto pravilo primenjuje se i u slučaju dostavljanja pismena čiji je prijem odbijen, a koje se ispravlja u skladu sa članom 12 stav 5 Regulative (EU) 2020/1784.

Član 508đ

U članu 508đ stav 1 riječi: „člana 13 Regulative 1393/2007,“ zamjenjuju se riječima: „člana 17 Regulative 2020/1784.

Posle stava 1 dodaje se novi stav koji glasi:

„Slanje sudskih pismena u posebnim okolnostima može se vršiti u smislu člana 16 stav 2 Regulative (EU) 2020/1784.”

U članu 508đ riječi: „člana 14 Regulative 2007/1393,“ zamjenjuju se riječima: „člana 18 Regulative 2020/1784,“.

Član 508e

Sud ili nadležni organ svaku obradu, razmjenu ili prenos ličnih podataka u smislu člana 31 Regulative 2020/1784 vrši u skladu sa Regulativom (EU) 2016/679.

Svaka razmjena ili prenos informacija od strane nadležnih organa sprovodi se u skladu s Regulativom (EU) 2018/1725.

Lični podaci koji nijesu od značaja za postupanje u konkretnom predmetu brišu se bez odlaganja.

Sud ili nadležni organi u smislu člana 31 stav 2 Regulative (EU) 2020/1784 smatraju se rukovodocima obrade ličnih podataka u skladu sa Regulativom (EU) 2016/679.

Sud kao primalac zahtjeva u smislu ove Regulative 2020/1784 koristi informacije samo u svrhe za koje su prenesene i obezbjeđuje njihovu povjerljivost u skladu sa odredbama zakona koji ma se uređuje zaštita podataka o ličnosti.

Lice čiji su lični podaci preneseni u smislu člana 31 Regulative 2020/1784 ima pravo da bude obaviješten o upotrebi prenesenih informacija u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita podataka o ličnosti.”

Član 508ž

U članu 508ž riječi: „člana 7 stav 1 Regulative 2007/1393,“ zamjenjuju se riječima: „člana 11 stav 1 Regulative 2020/1784“.

Poslije stava 1 dodaje se novi stav koji glasi:

„Datum prijema pismena u smislu člana 13 Regulative 2020/1784 određuje se u skladu sa odredbama ovog zakona koje se odnose na prijem pismena.”

„Svako lice koje ima pravni interes u određenom sudskom postupku u smislu člana 20 stav 1 Regulative 2020/1784 može izvršiti dostavu sudskih pismena (akata) direktno preko sudskih službenika, službenika ili drugih nadležnih lica države članice u kojoj se traži dostava.”

Član 508z

Ako je pismo kojim se pokreće postupak ili drugo sudsko pismo trebalo biti dostavljeno u drugu državu članicu Evropske unije, a tuženi se nije upustio u postupak, sud neće donijeti presudu dok ne utvrdi da su ispunjeni uslovi iz člana 22 stav 1 Regulative 2020/1784.

Izuzetno od stave 1 ovog člana Sud može donijeti presudu i ako nije primljena potvrda o dostavi ili uručenju pismena kojim se pokreće postupak, u primjerenom roku koji ne može biti kraći od šest mjeseci od dana slanja pismena, pod uslovima iz člana 22 stav 2 Regulative 2020/1784.

U opravdanim hitnim slučajevima sud može u smislu člana 22 stav 3 Regulative 2020/1784 odrediti privremene mjere ili mjere obezbjeđenja u skladu sa odredbama zakona kojim se uređuje postupak izvršenja i obezbjeđenja.

U slučaju iz stava 2 ovog člana sud će, na prijedlog tuženog, dozvoliti povraćaj u pređašnje stanje u odnosu na rok za podnošenje žalbe, pod uslovima iz člana 22 stav 4 Regulative 2020/1784.

Predlog za povraćaj u pređašnje stanje iz stava 4 ovog člana može se podnijeti u roku od 30 dana od dana kada je tuženi saznao za presudu, a najkasnije u roku od jedne godine od dana donošenja presude.

Izuzetno od stava 4 ovog člana predlog za povraćaj u pređašnje stanje neće se dozvoliti u slučaju propuštanja roka za podnošnje žalbe protiv presude koja se odnosi na statusna pitanja ili na pravnu i poslovnu sposobnost lica.”

Član 508i

„Kad izvođenje dokaza treba da se sprovede prema Regulativi (EU) 2020/1783 Evropskog parlamenta i Savjeta od 25. novembra 2020. godine o saradnji između sudova

država članica u pogledu izvođenja dokaza u građanskim i privrednim stvarima (u daljem tekstu: Regulativa 2020/1783, sud može:

- 1) zatražiti izvođenje dokaza od nadležnog suda u drugoj državi članici, ili
- 2) zatražiti dozvolu za neposredno izvođenje dokaza u drugoj državi članici, u skladu sa pretpostavkama iz čl. 19 i 20 Regulative 2020/1783.

Zamolnice (zahtjevi) i obavještenja u smislu člana 7 Regulative 2020/1783, šalju se putem sigurnog i pouzdanog decentralizovanog IT sistema koji se temelji na interoperabilnom rješenju kao što je e- CODEX, uz dužno poštovanje temeljnih prava i sloboda.”

Član 508j

„Sudija pojedinac, odnosno sudsko vijeće nadležnog suda u Crnoj Gori koje zahtijeva izvođenje dokaza može u slučajevima na koje se primjenjuje Regulativa 2020/1783 i u skladu sa tom Regulativom, učestvovati u izvođenju dokaza pred zamoljenim sudom druge države članice.

Stranke, njihovi zastupnici i vještaci mogu, u slučajevima na koje se primjenjuje Regulativa 2020/1783 i u skladu sa članom 13 te Regulative da prisustvuju izvođenju dokaza pred zamoljenim sudom druge države članice, na način na koji bi u postupku pred nadležnim sudom u Crnoj Gori mogli da učestvuju u izvođenju dokaza.

Sudija pojedinac, odnosno sudsko vijeće nadležnog suda u Crnoj Gori može neposredno izvoditi dokaze u drugoj državi članici, u skladu sa članom 19 Regulative 2020/1783.

Kad je upućena zamolnica za neposredno izvođenje dokaza saslušanjem putem video konferencije ili druge tehnologije za komunikaciju na daljinu, u smislu člana 20 Regulative 2020/1783, Ministarstvo pravde za izvođenje tog dokaza određuje sud u kojem postoje tehničke mogućnosti za saslušanje putem video konferencije ili druge tehnologije za komunikaciju na daljinu.

Član 508k

Za izvođenje dokaza, kao zamoljeni sud u Crnoj Gori, u smislu člana 3 stav 2 Regulative 2020/1783, nadležan je osnovni sud na čijem području treba da se izvede dokaz.

Centralni organ u Crnoj Gori, u smislu člana 4 Regulative 2020/1783, je Ministarstvo pravde.

Član 508l

Ako evropski platni nalog treba da se dostavi u Crnoj Gori, dostavljanje će se izvršiti u skladu sa odredbama ovog zakona.

Ako evropski platni nalog treba da se dostavi u drugoj državi članici, dostavljanje će se izvršiti u skladu sa Regulativom 2020/1784 i odredbama ovog zakona kojima se uređuje dostavljanje prema toj Regulativi.

Član 508lj

Sud ili nadležni organ svaku obradu, razmjenu ili prenos ličnih podataka u smislu člana 30 Regulative 2020/1783 vrši u skladu sa Regulativom (EU) 2016/679.

Svaka razmjena ili prenos informacija od strane nadležnih organa sprovodi se u skladu s Regulativom (EU) 2018/1725.

Lični podaci koji nijesu od značaja za postupanje u konkretnom predmetu brišu se bez odlaganja.

Sud ili nadležni organi u smislu člana 30 stav 2 Regulative (EU) 2020/1783 smatraju se rukovaocima obrade ličnih podataka u skladu sa Regulativom (EU) 2016/679.

Sud ili nadležni organ kao primalac zahtjeva u smislu ove Regulative 2020/1783 koristi informacije samo u svrhe za koje su prenesene i obezbjeđuje njihovu povjerljivost u skladu sa odredbama zakona kojima se uređuje tajnost podataka o ličnosti.

Lice čiji su lični podaci preneseni u smislu člana 30 Regulative 2020/1783 ima pravo da bude obaviješten o upotrebi prenesenih informacija u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita podataka o ličnosti.”

Član 25

Dosadašnji članovi 508k, 508l, 508lj, 508m, 508n, 508nj, 508o, 508p, 508r, 508s, 508t, 508ć, 508u, 508f, 508h i 508c postaju čl. 508m, 508n, 508nj, 508o, 508p, 508r, 508s, 508t, 508ć, 508u, 508f, 508h i 508c, 508č i 508dž.

Član 26

Odredbe čl. 508a, 508b, 508v, 508g, 508d, 508đ, 508e, 508ž, 508z, 508i, 508j, 508k, 508l i 508lj ovog zakona primjenjivaće se od dana pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

Član 27

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore.

O B R A Z L O Ž E N J E

I. USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku sadržan je u članu 16 Ustava Crne Gore, kojim je propisano da se zakonom, u skladu sa Ustavom, uređuje način ostvarivanja ljudskih prava i sloboda kada je to neophodno za njihovo ostvarivanje, nadležnost i postupak pred organima javne vlasti, ako je to neophodno za njihovo funkcionisanje, kao i druga pitanja od interesa za državu.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku pristupilo se radi usklađivanja sa Regulativom (EU) 2020/1783 Evropskog parlamenta i Savjeta od 25. novembra 2020. godine o saradnji između sudova članica u izvođenju dokaza u građanskim ili privrednim stvarima, kao i Regulativom (EU) 2020/1783 Evropskog parlamenta i Savjeta od 25. novembra 2020. godine o dostavi u državama članicama sudskih i vansudskih pismena u građanskim ili privrednim stvarima, usaglašavanje sa Zakonom o životnom partnerstvu lica istog pola, kao i unapređenja pojedinih zakonskih rješenja i otklanjanja dilema u praktičnoj primjeni.

Regulative Evropske unije su obavezujući zakonodavni akti koji se moraju u cjelosti primjenjivati na teritoriji svih zemalja Evropske unije, pa je neophodno stvoriti sve uslove potrebne za njihovu nesmetanu primjenu ulaskom Crne Gore u Evropsku uniju.

III. USAGLAŠENOST SA PRAVNOM TEKOVINOM EVROPSKE UNIJE I POTVRĐENIM MEĐUNARODNIM KONVENCIJAMA

Ovaj zakon je usklađen sa Regulativom (EU) 2020/1783 Evropskog parlamenta i Savjeta od 25. novembra 2020. godine i Regulativom (EU) 2020/1783 Evropskog parlamenta i Savjeta od 25. novembra 2020. godine.

IV. OBJAŠNJENJE OSNOVNIH PRAVNIH INSTITUTA

U članovima 1, 2, 3, 4 i 11 predloženo je usklađivanje članova 46, 58, 59, 69, 234 i 235 Zakona o parničnom postupku sa Zakonom o registrovanom partnerstvu lica istog pola u smislu prepoznavanja partnera u zajednici života lica istog pola u zakonu, na isti način kao i bračnih supružnika. Pomenuto se odnosi na nadležnost suda u partnerskim sporovima i imovinsko pravnim odnosima, kao i razloge za izuzeće sudije i položaj partnera kao svjedoka u postupku pred sudom.

U članu 5 izvršena je dopuna člana 136 u pogledu preciziranja adrese lica kod ličnog dostavljanja pismena, zbog problema u praksi koji se javljaju prilikom lične dostave, usljed nepotpune adrese. S tim u vezi, predloženo je da pored toga što adresa mora biti tačna, treba biti i dovoljno određena, kako bi se prestalo sa insistiranjem na ličnom uručenjem pismena stranci, koja sem tačne nema i dovoljno određenu adresu.

Članom 6 predloženo je izmjena člana 152b stav 2 u pogledu umanjenja troškova koji pripadaju Zaštitniku imovinsko pravnih interesa za jednu polovinu, iz razloga što ti troškovi ne predstavljaju stvarne troškove koje Zaštitnik ima za zastupanje, kako to proizilazi iz obrazloženja presude Evropskog suda za ljudska prava, predmet Mežnarić protiv Hrvatske.

Članom 7 predložena je dopuna člana 166 kojom se u cilju efikasnijeg postupka i zaštite stranke, koja zbog lošeg imovnog stanja nije u mogućnosti da snosi troškove postupka, daje mogućnost sudu da pored već propisanih troškova postupka za oslobađanje stranke, može osloboditi stranku i od troškova postavljanja privremenog zastupnika.

U članu 8 izvršena je dopuna člana 169, radi usklašavanja sa članom 166 u kojem su u stavu 2 dodate riječi: „kao i postavljanja privremenog zastupnika“.

Članom 9 predloženo je da se član 178 izmijeni u smislu kažnjavanja stranke ili drugog učesnika u postupku, koji u postupku vrijeđa ne samo sud, već i druge učesnike u postupku.

Članom 10 predloženo je da se član 194 mijenja, na način da se tužba može povući bez pristanka tuženog sve dok tuženi ne dostavi odgovor na tužbu, odnosno dok se ne upusti u raspravljanje o glavnoj stvari, ali i kasnije do pravosnažnog okončanja postupka ukoliko tuženi na to pristane. Takođe, predviđeno je da se tužba može povući i posle donošenja prvostepene presude i da je takva presuda bez pravnog dejstva, kao i u slučaju kada povlačenju tužbe prethodi žalba. U tom slučaju, donosi se rješenje da se žalba odbacuje i da je presuda bez pravnog dejstva. Unapređenjem postojeće norme daje se više mogućnosti za povlačenje tužbe, što će doprinijeti se da se pokrenuti postupci brže i efikasnije okončaju.

U članu 11 izvršena zamjena riječi tako da je pored porodične i bračne veze prepoznata i veza partnera u zajednici života lica istog pola, odnosno pored braka prepoznato je i životno partnerstvo lica istog pola.

Članom 12 vrši se izmjena člana 288a na način što se uloga suda ograničava na postavljanje pitanja i nastojanje da se tokom pripremnog ročišta iznesu sve odlučne činjenice. Kada je u pitanju navođenje i dopuna dokaznih sredstava, na strankama je da za svoje zahtjeve navedu i dokaze u skladu sa pravilima koja se odnose na dokazivanje, dok će, u slučajevima kada je stranka neuka i bez kvalifikovanog punomoćnika sud primjenom člana 12 upozoriti stranke na parnične radnje koje mogu preduzeti.

Članom 13 predloženo je da se u član 298 mijenja, ali i dopuni na način da se posle stava 3 doda novi stav, kojim se propisuje da ako na glavnu raspravu ne dođe tuženi, a bio je uredno obaviješten, smatraće se da je tužba povučena, osim ako tuženi ne zatraži da se ročište održi. Pomenute izmjene izvršene su u cilju uređenja što efikasnijeg vođenja postupka.

Članom 14 predloženo je da se poslije člana 307 doda novi član 307a kojim se propisuje da se zaključena rasprava može ponovo otvoriti, ako sud procijeni da se postupak može dopuniti i važna pitanja razjasniti, u cilju konačnog pravilnog i zakonitog odlučivanja.

Članom 15 predložena je izmjena člana 319a za slučaj kad se spisi predmeta radi odlučivanja po pravnom lijeku dostavljaju drugostepenom ili revizijskom sudu, da sud zastaje sa postupkom do odluke tih sudova po pravnom lijeku. Ovim unapređenjem norma je jasnija, jer sud zastaje sa postupkom i kada se spisi nalaze kod Vrhovnog suda radi odlučivanja po reviziji.

U članu 16 izvršena je dopuna člana 329 u stavu 4 kojim je propisano da se predmeti koji se odnose na svojinsko pravne odnose, izuzimaju od obaveznog upućivanja na medijaciju. Na ovaj način, rasterećuje se Centar za alternativno rješavanje sporova, od obaveznog postupanja u svakom konkretnom slučaju, kada su u pitanju ovi predmeti, jer se u praksi pokazalo da ova vrsta predmeta nerijetko nije medijabilna.

Članom 17 predloženo je da se dopuni član 330a propisivanjem i nagrade za rad medijatora u neuspješnoj medijaciji, s tim da o tim troškovima odlučuje sud prije okončanja postupka, odnosno po dostavljanju spisa predmeta od strane Centra za alternativno rješavanje sporova, kako bi se obezbijedila nagrada za rad medijatora, koja je do sada, uglavnom ostajala van svake odluke.

U članu 18 predloženo je da se član 347 u stavu 2 dopuni, na način da uvod presude sadrži da pored ostalog, i naznačenje da se presuda donosi u ime Crne Gore.

U članu 19 predložena je zamjena člana 360 na način i da se odredbe čl. 334, 340 st. 2 i 3, čl. 341 do 347, koje se odnose na presudu shodno primjenjuju i na rješenja, u cilju unapređenja postupka kod donošenja rješenja i njegovog izvršenja.

Članom 20 propisano je da se u članu 392 riječ „glavnu“ briše, kako se isto ne bi odnosilo samo na glavnu raspravu.

Članom 21 predloženo je da se u članu 397 poslije tačke 3 doda nova tačka kojom se propisuje da se revizija može izjaviti i u sporovima u odnosu na koje je određen zastoj postupka u smislu člana 283b ovog zakona. Ovim predlogom se teži otkloniti različito postupanje suda u pogledu istih ili sličnih tužbenih zahtjeva, propisivanjem revizije kao mogućnosti u sporovima gdje je određen zastoj postupka.

Članom 22 predloženo je da se u članu 443 poslije stava 2 doda stav 3 kojim se propisuje da u postupku po žalbi protiv prvostepene odluke donijete u parnici zbog smetanja posjeda, shodno se primjenjuju odredbe čl. 375 st. 2, 376, 376a, 377 i 380 ovog zakona, u cilju efikasnosti postupka i onemogućavanja višestrukog ukidanja odluka u ovim postupcima.

Članom 23 dopunjen je član 458 tačkom „i 3a“, jer je ista dodata u članu 397 na koji se poziva član 458, a odnosi se na izuzetne slučajeve kada je revizija uvijek dozvoljena.

Članom 24 koji obuhvata članove od 508a do 508i izvršeno je usaglašavanje sa Regulativom (EU) 2020/1784 Evropskog parlamenta i Savjeta od 25. novembra 2020. godine o dostavljanju u državama članicama, sudskih i vansudskih pismena u građanskim ili privrednim stvarima. Predlogom zakona je predviđeno da je za slanje sudskih pismena u drugu državu članicu EU nadležan je sud koji vodi postupak u kojem treba da se izvrši dostavljanje pismena, za pismena javnih izvršitelja, javni izvršitelj koji vodi postupak u kojem treba da se izvrši dostavljanje pismena, za pismena notara, notar koji vodi postupak u kojem treba da se izvrši dostavljanje pismena i za pismena koja su povrdili ili izdali notari nadležan je osnovni sud na čijem se području nalazi službeno sjedište notara. Za vansudska pismena nadležan je osnovni sud na čijem području treba da se izvrši dostavljanje pismena. Takođe je predviđeno da osnovni sud pruža pravnu pomoć u situacijama kada adresa lica kome treba da se izvrši dostavljanje pismena nije poznata i objavljuje informacije na evropskom portalu e-pravosuđe, o tome kako pronaći adresu lica kojem je potrebno izvršiti dostavljanje. Dalje, je predviđeno da lica iz drugih država mogu direktno podnijeti zahtjeve za informacije o adresi organu nadležnom za vođenje registra prebivališta i boravišta ili na elektronskom obrascu dostupnom na portalu e-pravosuđe. Prije slanja sudskih vansudskih pismena u drugu državu članicu nadležni organi koji dostavljaju pismena upozoravaju lica po čijem se zahtjevu dostavljaju pismena da ista mogu biti odbijena ako nijesu prevedena na jednom o jezika predviđenih članom 12 st 1 Regulative 2020/1784. Dok sudska pismena koja se dostavljaju u Crnu Goru moraju biti napisana na crnogorskom jeziku ili jednom jezika koji su u službenoj upotrebi u Crnoj Gori, odnosno priložen prevod na jednom od tih jezika. U slučaju kad pismeno nije sastavljeno na službenom jeziku iz stav 1 člana 12 Regulative ili nije priložen prevod na jeziku iz stava 1 tačka b nadležni organ za prijem podučiće primaoca o pravu da odbije prijem pismena ako uz pismeno nije priložen obrazac L iz Priloga I na službenom jeziku pošiljaoca i primaoca.

Centralni organ za prijem je Ministarstvo pravde, a dostavljanje će se vršiti upotrebom obrazca iz Priloga I u smislu člana 4 Regulative 2020/1784 putem sigurnog i pouzdanog decentralizovanog IT Sistema koji se temelji na interabilnom rješenju kao što je e-CODEX., uz dužno poštovanje temeljnih prava i sloboda. Propisano je da svako lice koje ima pravni interes u određenom sudskom postupku u smislu člana 20 stav 1 Regulative (EU) 2020/1784 može izvršiti dostavu sudskih pismena direktno preko sudskih službenika, službenika ili drugih nadležnih lica država članica u kojoj se traži dostava. Dalje je predviđeno u smislu člana 19a Regulative 2020/1784 dostavljanje sudskih pismena neposredno licu u drugoj državi članici putem evropske elektronske pristupne tačke pod uslovom da primalac da saglasnost za korišćenje tog elektronskog sredstva. U smislu člana 22 Regulative 2020/1784 propisano je da

tuženom koji se nije upustio u postupak sud neće donijeti presudu dok ne utvrdi da li su ispunjeni uslovi propisani navedenim članom Regulative 2020/1784 i da muse može dozvoliti povraćaj u pređašnje stanje u odnosu na posljedice propuštanja roka za podnošenje žalbe nakon što podnese zahtjev u roku ne dužem od jedne godine. Takoče je propisano sud ili drugi nadležni organ svaku obradu, prenos ili razmjenu ličnih podataka vrše u smislu člana 31 Regulative 2020/1784 i smatraju se rukovaocima obrade ličnih podataka u skladu sa Regulativom 2016/679.

Članovima od 508j do 508lj izvršeno je usaglašavanje sa Regulativom (EU) 2020/1783 Evropskog parlamenta i Savjeta od 25. novembra 2020. godine o saradnji između sudova država članica u izvođenju dokaza u građanskim i privrednim stvarima. Predlogom zakona predviđeno je da osnovni sud može zatražiti izvođenje dokaza u građanskim i privrednim stvarima od nadležnog suda druge države članice ili dozvolu za neposredno izvođenje dokaza u skladu sa pretpostavkama iz čl 19 i 20 Regulative 2020/1783. Takoče je predviđeno da zamolnice (zahtjevi) i obavještenja iz druge države članice u smislu člana 7 Regulative 2020/1783 se dostavi se putem, decentralizovanog IT sistema, koji se temelji na interabilnom rješenju kao što je e-CODEX., uz dužno poštovanje temeljnih prava i sloboda. Kod neposrednog izvođenja dokaza propisano je da sudija pojedinac, sudsko vijeće nadležnog suda u Crnoj Gori mogu učestovati u izvođenju dokaza, a stranke, njihovi zastupnici i vještaci u skladu sa članom 13 Regulative 2020/1783 mogu da prisustvuju izvođenju dokaza pred zamoljenim sudom države članice, na isti način kako bi mogli učestovati pred sudom u Crnoj Gori. Takoče je predviđeno da sudija pojedinac, odnosno vijeće nadležnog suda može neposredno izvoditi dokaze u drugoj državi članici u skladu sa članom 19 Regulative 2020/1783, kao i neposredno izvođenje dokaza po zamolnici za saslušanje putem video konferencije u smislu člana 20 Regulative 2020/1783. Dalje je predviđeno da Ministarstvo pravde određuje nadležni sud koji ima tehničke mogućnosti za saslušanje putem video konferencije na daljinu. U smislu člana 30 Regulative 2020/1783 previđeno je da sud ili nadležni organ vrše svaku obradu, prenos i razmjenu ličnih i smatraju se rukovaocima podataka u smislu Regulative 2016/679.

Odredbe čl. 508a, 508b, 508v, 508g, 508d, 508đ, 508e, 508ž, 508z, 508i, 508j, 508k, 508l i 508lj ovog zakona primjenjivaće se od dana pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

V. PROCJENA FINANSIJSKIH SREDSTAVA ZA SPROVOĐENJE ZAKONA

Za sprovođenje zakona potrebna su finansijska sredstva iz Budžeta Crne Gore u iznosu od 50.700,00 eura.

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ ANALIZI PROCJENE UTICAJA PROPISA

PREDLAGAČ PROPISA

Ministarstvo pravde

NAZIV PROPISA

Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku

1. Definisanje problema

Koje probleme treba da riješi predloženi akt?

Koji su uzroci problema?

Koje su posljedice problema?

Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri?

Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)?

Osnovni problem koji se rješava predloženim izmjenama i dopunama zakona odnosi se na potrebu usklađivanja Zakona o parničnom postupku sa Regulativom (EU) 2020/1783 o saradnji između sudova država članica u izvođenju dokaza u građanskim ili privrednim stvarima i Regulativom (EU) 2020/1784 o dostavljanju sudskih i vansudskih pismena u građanskim ili privrednim stvarima. Usklađivanje je neophodno radi stvaranja uslova za nesmetanu primjenu pravne tekovine Evropske unije nakon pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

Pored toga, bilo je potrebno izvršiti usaglašavanje sa Zakonom o životnom partnerstvu lica istog pola, kako bi životni partneri bili prepoznati u sudskim postupcima na način koji odgovara položaju bračnih supružnika, posebno u dijelu koji se odnosi na nadležnost suda u partnerskim sporovima, imovinsko-pravne odnose, razloge za izuzeće sudije i položaj partnera kao svjedoka u postupku.

Predloženim izmjenama unapređuju se i pojedine procesne odredbe koje su u dosadašnjoj primjeni izazivale probleme i neujednačenu praksu, kako bi se obezbijedilo efikasnije vođenje postupaka i njihovo brže okončanje.

Uzroci problema su neusklađenost Zakona o parničnom postupku sa pravnom tekovinom Evropske unije, neusaglašenost sa Zakonom o životnom partnerstvu i nedovoljno preciznim i neusklađenim zakonskim rješenjima, kao i u pojedinim procesnim institutima koji su u praksi dovodili do odugovlačenja postupaka i povećanja troškova za stranke.

Posljedice postojećeg stanja ogledale su se u neusklađenosti Zakona o parničnom postupku sa pravnom tekovinom Evropske unije, neusaglašenosti sa Zakonom o životnom partnerstvu i sporijem i manje efikasnom vođenju sudskih postupaka, pravnoj nesigurnosti i otežanoj dosljednoj primjeni prava. Posebno su bili pogođeni građani i druge stranke u postupku zbog dužeg trajanja postupaka i povećanih troškova, kao i životni partneri lica istog pola zbog nedovoljne procesne prepoznatosti u sudskim postupcima.

Postojećim problemima usporen je pregovarački proces Crne Gore sa Evropskom unijom, pogođeni građani i druge stranke u parničnim postupcima, zbog produženog trajanja postupaka i povećanih troškova ostvarivanja sudske zaštite. Problemi su uticali i na rad sudova, usljed neujednačene primjene pojedinih zakonskih odredbi i dodatnog opterećenja postupaka. Posebno su bili pogođeni životni partneri lica istog pola zbog nedovoljne usklađenosti procesnih pravila sa njihovim pravnim položajem utvrđenim posebnim zakonom.

U slučaju zadržavanja postojećeg stanja („status quo“), navedeni problemi bi se nastavili i dodatno produbili. Sudski postupci bi i dalje trajali duže nego što je potrebno, troškovi postupka bi dodatno opterećivali stranke, a pravna nesigurnost bi se povećavala. Zakon o parničnom postupku ostao bi neusklađen sa pravnom tekovinom Evropske unije, što bi otežalo ispunjavanje obaveza u procesu evropskih integracija. Takođe, neusklađenost sa Zakonom o životnom partnerstvu lica istog pola nastavila bi da otežava njegovu dosljednu primjenu u sudskim postupcima.

2. Ciljevi

Koji ciljevi se postižu predloženim propisom?

Navesti usklađenost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo.

Prvenstveni cilj izmjena i dopuna ovog zakona je njegovo usklađivanje sa Regulativom Evropskog parlamenta i Savjeta (EU) 2020/1783 od 25. novembra 2020. godine o saradnji između sudova država članica u izvođenju dokaza u građanskim i privrednim stvarima i Regulativom Evropskog parlamenta i Savjeta (EU) 2020/1784 od 25. novembra 2020. godine, o dostavi u državama članicama sudskih i vansudskih pismena u građanskim i privrednim stvarima, čime će se stvoriti uslovi za njegovu nesmetanu primjenu nakon pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji i olakšati prekogranična saradnja u građanskim i privrednim stvarima između država članica.

Usaglašavanje ovog zakona sa Zakonom o životnom partnerstvu lica istog pola, partneri u zajednici života lica istog pola biće prepoznati u zakonu na isti način kao i bračni supružnici, u pogledu nadležnosti suda u patnerskim sporovima, imovinsko-pravnim odnosima, razloga za izuzeće sudije i položaja partnera kao svjedoka u postupku.

Unapređenjem postojećih zakonskih rješenja dopriniće da sudovi efikasnije postupaju i pravednije odlučuju, posebno što se daje mogućnost sudovima da se zaključena rasprava može ponovo otvoriti, kada to sud procijeni da bi se dopunom postupka donijela pravednija odluka, poboljšaće se položaj stranke u postupku, u situacijama kada zbog lošeg imovnog stanja stranka ne može da snosi troškove postupka za postavljanje privremenog zastupnika. Smanjiće se određene zloupotrebe od strane stranaka usmjerenih na odugovlačenje postupka. Izuzimajem od obaveznog upućivanja na medijaciju predmeta koji se odnose na svojinsko pravne sporove rasterećuje se Centar za alternativno rješavanje sporova od te vrste predmeta koji nijesu za medijaciju i isti će se brže rješavati pred nadležnim sudovima.

Izmjenama i dopunama zakona, kroz unapređenje pojedinih zakonskih rješenja stvaraju se uslovi za njihovu bolju primjenu, posebno, propisivanjem više mogućnosti za povlačenje tužbe otkloniće se dosadašnje dileme kada se tužba može povući i kada se smatra povučenom, što će doprinijeti da se postupci brže i efikasnije okončaju.

Obaveza donošenja ovog propisa predviđena je Programom pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji 2026-2027 i Programom rada Vlade Crne Gore za IV kvartal 2026. godine.

3. Opcije

Koje su moguće opcije za ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema? (uvijek treba razmatrati "status quo" opciju i preporučljivo je uključiti i neregulatornu opciju, osim ako postoji obaveza donošenja predloženog propisa).

Obrazložiti preferiranu opciju?

Prilikom razmatranja mogućih načina za ostvarivanje postavljenih ciljeva i rješavanje prepoznatih problema analizirane su

- „status quo“ opcija,
- neregulatorna opcija i
- regulatorna opcija (izmjene i dopune Zakona o parničnom postupku).

Status quo“ opcija nije prihvatljiva, jer postavljeni ciljevi ne bi mogli biti ostvareni bez izmjena i dopuna važećeg Zakona o parničnom postupku. Problemi su identifikovani kroz dosadašnju praktičnu primjenu zakona, koja je pokazala da postojeća zakonska rješenja ostavljaju prostor za različitu sudsku praksu, pravnu nesigurnost i odugovlačenje postupaka.

Važeća zakonska rješenja ne omogućavaju dovoljno brzo i efikasno vođenje i okončanje postupka, što negativno utiče i na sudove i na stranke u postupku.

Razmatrana je i neregulatorna opcija, koja bi podrazumijevala unapređenje primjene postojećih zakonskih rješenja kroz donošenje smjernica, instrukcija, internih procedura, edukaciju sudija i organizacionih kapaciteta sudova. Međutim, ocijenjeno je da neregulatorna opcija nije dovoljna za ostvarivanje postavljenih ciljeva, jer identifikovani problemi proizlaze prvenstveno iz nepreciznih, nedovoljno jasnih ili nepotpunih zakonskih normi. Samim unapređenjem prakse i organizacije rada nije moguće otkloniti pravne nedostatke koji uzrokuju različito postupanje sudova, pravnu nesigurnost i produžavanje trajanja postupaka. Takođe, pojedina pitanja, poput propisivanja rokova, mogućnosti izjavljivanja pravnih lijekova, ponovnog otvaranja rasprave ili izmjene pravila dostavljanja, mogu se urediti isključivo zakonom, a ne podzakonskim aktima ili administrativnim mjerama. Neregulatornim opcijama nije moguće izvršiti usklađivanje zakona sa pravnom tekovinom EU, kao ni usaglašavanje sa Zakonom o životnom partnerstvu. Regulatorna opcija – izmjene i dopune Zakona o parničnom postupku je jedina optimalna opcija za usklađenost zakona o parničnom postupku sa pravnom tekovinom EU, za usaglašavanje sa Zakonom o životnom partnerstvu i stvaranju normativnih uslova za efikasnije vođenje sudskih postupaka, ujednačeniju primjenu prakse, jačanje pravne sigurnosti i smanjenje trajanja postupaka. Ovom opcijom obezbijediće se: ubrzanje sudskih postupaka, smanjenje mogućnosti različitog postupanja sudova u istim pravnim situacijama unapređenje pristupa pravdi i rasterećenje sudova i unapređenje ukupne efikasnosti pravosudnog sistema pravne sigurnosti građana efikasnije korišćenje medijacije i drugih procesnih mehanizama; Regulatorna opcija, odnosno donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku, predstavlja jedino rješenje kojim se mogu ostvariti planirani ciljevi i otkloniti postojeći uočeni problemi u praksi.

Opredjeljenje za izmjene i dopune Zakona o parničnom postupku jedina su prihvatljiva opcija koja može dati očekivane rezultate.

4. Analiza uticaja

Na koga će i kako će najvjerovatnije uticati rješenja u propisu - nabrojati pozitivne i negativne uticaje, direktne i indirektno.

Koje troškove će primjena propisa izazvati građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima).

Da li pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti.

Da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija. Uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera.

Donošenje ovog propisa imaće pozitivan uticaj na pregovarački proces Crne Gore sa Evropskom unijom, na položaj partnera u sudskom postupku i ostvarivanju određenih prava, na položaj stranke u postupku pred sudom, punomoćnike stranaka i njihove zakonske zastupnike. Nova zakonska rješenja doprinijeće efikasnijem i bržem vođenju postupaka, ujednačenijem postupanju sudova u istim ili sličnim pravnim stvarima, kao i donošenju zakonitijih i pravednijih odluka. Pozitivan uticaj za sudove i stranke imaće i mogućnost ponovnog otvaranja zaključene glavne rasprave, radi potpunijeg utvrđivanja činjenica i pravilnog odlučivanja.

Smanjenjem troškova koji pripadaju Zaštitniku olakšaće se položaj stranaka koje snose troškove postupka, dok će strankama slabijeg imovnog stanja biti omogućeno oslobađanje od još jednog propisanog troška u postupku. Takođe, novo zakonsko rješenje kojim se predmeti iz svojinskopravnih sporova izuzimaju od obaveznog dostavljanja Centru za medijaciju pozitivno će uticati na rasterećenje Centra od predmeta kod kojih su medijacije uglavnom bile neuspješne.

Predložena rješenja imaće pozitivan uticaj i na medijatore, jer će naknade za njihov rad biti isplaćivane u kraćem vremenskom periodu u odnosu na postojeće zakonsko rješenje, prema kojem ovi troškovi često nijesu bili obuhvaćeni odlukama suda.

Primjena zakona imaće određene fiskalne efekte. Prihodi budžeta po osnovu troškova koji pripadaju Zaštitniku na ime zastupanja stranaka biće umanjeni za jednu polovinu, dok će se rashodi budžeta sudova povećati zbog obezbjeđivanja sredstava za postavljanje privremenog zastupnika stranci koja zbog lošeg imovnog stanja nije u mogućnosti da snosi troškove postupka.

Pozitivne posljedice donošenja ovog zakona opravdavaju troškove koji će nastati njegovom primjenom, imajući u vidu da će predložena rješenja doprinijeti efikasnijoj zaštiti prava stranaka, ekonomičnijem vođenju postupaka i lakšem pristupu pravdi za lica slabijeg imovnog stanja.

Donošenje zakona pozitivno će uticati na građane i privredu kroz brže ostvarivanje prava i zaštitu interesa, kao i na efikasnije vođenje i okončanje sudskih postupaka. Primjena zakona neće izazvati dodatne troškove za privredne subjekte, uključujući mala i srednja preduzeća, već može doprinijeti smanjenju troškova postupka usljed efikasnijeg vođenja sporova.

5. Procjena fiskalnog uticaja

Da li je potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore za implementaciju propisa i u kom iznosu?

Da li je obezbjeđenje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda? Obrazložiti.

Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze? Obrazložiti.

Da li su neophodna finansijska sredstva obezbijeđena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu?

Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteći finansijske obaveze?

Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore?

Obrazložiti metodologiju koja je korišćena prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda.

Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? Obrazložiti.

Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na nacrt/predlog propisa?

Da li su dobijene primjedbe uključene u tekst propisa? Obrazložiti.

Za implementaciju ovog zakona potrebno je obezbjeđiti dodatna sredstva iz budžeta Crne Gore u iznosu od 50.700,00 eura za 2027. godinu, kod potrošačke jedinice Sudski savjet 30201, sa programa- Rad sudova 12003, potprogram-nadležnost osnovnih sudova 12003007, aktivnost-vođenje sudskih postupaka u osnovnim sudovima na izdatku 4192- troškovi sudskih postupaka -privremeni zastupnik.

Obračun finansijskih sredstava je izvršen prema podacima o broju postavljenih privremenih zastupnika od strane sudova za zastupanje u građanskim sporovima, dobijenim od osnovnih sudova za prošlu godinu, na način, tako što je broj donijetih rješenja za postavljanje privremenih zastupnika (pomnožen sa prosječnom naknadom za njihovo postavljanje koja iznosi 650,00eura.

Prilikom obračuna nije bilo problema, a ni sugestija od Ministarstva finansija.

Za implementaciju ovog zakona nije potrebno obezbjeđivati finansijska sredstva jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda.

Implementacijom ovog zakona neće nastati međunarodne finansijske obaveze.

Nije predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteći finansijske obaveze.

Implementacijom ovog zakona neće se ostvariti prihod za Budžet Crne Gore.

Nisu postojale sugestije Ministarstva finansija na predlog propisa.

6. Konsultacije zainteresovanih strana

Naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertska podrška i ako da, kako.

Naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljane konsultacije).

Naznačiti glavne rezultate konsultacija, i koji su predlozi i sugestije zainteresovanih strana prihvaćeni odnosno nijesu prihvaćeni. **Obrazložiti.**

Objavljen je poziv za konsultovanje zainteresovane javnosti i poziv za javnu raspravu o Nacrtu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku.

Linkovi na kojima je objavljen Izvještaj o sprovedenoj javnoj raspravi o Nacrtu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku:

Link e- uprave <https://eusluge.euprava.me/eParticipacija/Item/?Id=906>

na sajtu Ministarstva pravde i izvještaj sa javne rasprave o Nacrtu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom (www.gov.me)

Sugestije od strane advokata Veselina Radulovića tokom konsultovanja zainteresovane javnosti da se smanje troškovi Zaštitniku imovinsko pravnih interesa koji zastupa stranku, prihvaćeni su i smanjeni su za jednu polovinu.

Predlog prdstavnice NVO da se uvede Plan upravljanja postupkom, nije prihvaćen iz razloga što bi bilo prenormiranje već propisanih normi u zakonu, koje se odnose na upravljanje postupkom.

Tokom javne rasprave dostavljena je jedna sugestija od Inicijative mladih s invaliditetom Boke, sa predlogom uvođenja faksimila umjesto otiska prsta, odnosno svojeručnog potpisa, što nije prihvaćeno iz razloga, jer to nije predmet uređenja ovog zakona.

U postupku izmjena i dopuna ovog zakona nijesu konsultovana privredna udruženja, jer nijesu bili prepoznati kao relevantni subjekti.

U postupku izrade Nacrta zakona o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku nijesu bili zastupljeni eksterni eksperti.

7. Monitoring i evaluacija

Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa?

Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi?

Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva?

Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?

Nema potencijalnih prepreka za sprovođenja ovog zakona.

Do početka primjene dijela ovog zakona koji se odnosi na usklađivanje sa Regulativama Evropske unije, organizovaće se obuke za sudije i saradnike u sudovima, radi njihovog potpunog osposobljavanja za nesmetanu primjenu predmetnih Regulativa, nakon pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

Jedan od indikatora je, broj organizovanih obuka i broj učesnika na obukama.

Glavni indikatori sa kojim će se mjeriti ispunjenje ciljeva ovog zakona su rezultati nakon početka njegove primjene, kako u sporovima na nacionalnom nivou, tako i u pogledu ostvarivanja pravosudne saradnje nakon ulaska Crne Gore u Evropsku uniju, koji će biti prikazani u godišnjim izvještajima.

Godišnji izvještaj o radu sudova u pogledu rokova u kojem su okončani postupci i broja donijetih odluka od strane sudova (da li se povećao broj donijetih odluka).

Ankete građana koliko su zadovoljni radom sudova, nakon primjene novih zakonskih rješenja.

Izvještaji NVO o rezultatima rada sudova, nakon implementacije zakona.

Za monitoring i evaluaciju propisa nadležno je Ministarstvo pravde.

Podgorica, 12.05.2026. godine

MINISTAR

mr Bojan Božović

Bojan Bozovic